

Pentru Baillie Tolkien

J.R.R. Tolkien

NARN I CHÎN HÚRIN
Povestea Copiilor lui Húrin

Editată de Christopher Tolkien
Ilustrată de Alan Lee

Traducerea din limba engleză
Irina Horea

Respecție Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TOLKIEN, JOHN RONALD REUEL

Copiii lui Hurin / J.R.R. Tolkien, Ed. a 2-a. - București :

Editura RAO, 2013

ISBN 978-606-609-564-8

I. Horea, Irina (trad.)

821.111-31=135.1

Editura RAO
Str. Bârgăului nr. 9-11, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

J.R.R. TOLKIEN
The Tale of the Children of Húrin
Harta, prefată, introducere, nota asupra pronunției,
anexa, indice © Christopher Reuel Tolkien 2007
Povestea copiilor lui Húrin © The J.R.R. Tolkien Copyright Trust and
Christopher Reuel Tolkien 2007
Ilustrații © Alan Lee 2007

© Editura RAO, 2013
pentru versiunea în limba română

2013

ISBN 978-606-609-564-8

CUPRINS

Prefață	7
Introducere	11
Notă asupra pronunției	25
NARN I CHÎN HÚRIN	27
Povestea Copiilor lui Húrin	
I Copilăria lui Túrin	27
II Bătălia Lacrimilor Făr' de Număr	44
III Vorbele lui Húrin și ale lui Morgoth	52
IV Plecarea lui Túrin	57
V Túrin în Doriath	70
VI Túrin printre proscriși	86
VII Despre Mîm Gnomul	107
VIII Țara Arcului și a Coifului	126
IX Moartea lui Beleg	135
X Túrin în Nargothrond	142
XI Căderea Nargothrondului	153

XII Întoarcerea lui Túrin în Dor-lómin	163
XIII Sosirea lui Túrin în Brethil	172
XIV Călătoria lui Morwen și a lui Nienor	
în Nargothrond	178
XV Nienor în Brethil	192
XVI Venirea lui Glaurung	198
XVII Moartea lui Glaurung	210
XVIII Moartea lui Túrin	224
 GENEALOGII	
I Casa lui Hador și Poporul lui Haleth	235
II Casa lui Bëor	
III Prinții Noldorilor	
 ANEXĂ	
(1) Cum au evoluat marile povești	243
(2) Compoziția textului	255
 INDICE	
Notă despre hartă	265
	284

PREFAȚĂ

Este de netăgăduit că multor cititori ai *Stăpânului Inelelor* legende Zilelor de Odinioară (aşa cum au fost tipărite în diferite forme în *Silmarillion*, *Poveşti neterminate* și *Istoria Pământului de Mijloc*) nu le sunt defel cunoscute, decât poate prin reputația de a fi ciudate și inaccesibile ca stil și ton. Iată de ce m-am gândit – și nu e un gând de ieri, de azi – că ar fi întru totul justificat să prezint versiunea lungă a legendei Copiilor lui Húrin, așa cum a conceput-o tatăl meu, ca o scriere independentă, între propriile coperte, cu o muncă de redactare minimă și mai cu seamă într-o curgere continuă, fără intreruperi sau goluri, dacă acest lucru putea fi făcut fără distorsiuni sau fără a inventa ceva în plus, în ciuda formei neterminate în care au rămas unele părți ale ei.

M-am gândit că, dacă povestea despre soarta lui Túrin și a lui Nienor, copiii lui Húrin și Morwen, ar putea fi prezentată în acest mod, s-ar deschide o fereastră spre o scenă și o poveste plasate într-un Pământ de Mijloc necunoscut, foarte vii și concrete, deși

IE nu trebuie pronunțat ca în cuvântul englezesc *piece*, ci prin pronunțarea distinctă a ambelor vocale *i* și *e*, fiind citite legat; deci *Ni-enor*, nu „*Neenor*“.

AE din *Aegnor*, *Nirnaeth*, de exemplu, este o combinație a vocalelor individuale *a-e*, dar pot fi pronunțate în același fel ca AI.

EA, EO nu se citesc legat, ci constituie două silabe; aceste combinații sunt scrise *ea* și *eo*, ca în *Bëor*, sau la începutul numelor *Eä*, *Eö*, ca în *Eärendil*.

Ú în nume precum *Húrin*, *Túrin* trebuie pronunțat *oo*; astfel, *Toorin*, nu *Tyoorin*.

IR, UR înaintea unei consoane (ca în *Círdan*, *Gurthang*) nu trebuie pronunțate ca în cuvintele englezești *fir*, *fur*, ci ca în grupurile englezești de litere *eer*, *oor*.

E la sfârșitul cuvintelor se pronunță întotdeauna ca o vocală distinctă, iar în această poziție este scris *ë*. Este pronunțat întotdeauna în mijlocul cuvintelor precum *Celebros*, *Menegroth*.

CAPITOLUL I

COPILĂRIA LUI TÚRIN

Hador Capaurit era un senior al edainilor, mult îndrăgit de eldari. Câte zile a avut, le-a trăit sub cârmuirea lui Fingolfin, care i-a dăruit pământuri întinse în acea parte a ținutului Hithlum numită Dor-lómin. Fiica lui, Glóredhel, l-a luat de soț pe Haldir, fiul lui Halmir, seniorul oamenilor din Brethil. La același ospăt, fiul său Galdor cel Înalt a luat-o de soată pe Hareth, fiica lui Halmir.

Galdor și Hareth au avut doi fii, pe Húrin și pe Huor. Húrin era cu trei ani mai mare decât fratele său, dar mai scund decât toți ceilalți bărbați din neamul său; statura o moștenise de la neamul mamei sale, dar în toate celelalte semăna cu Hador, bunicul său, cu trup vânjos și fire aprigă. Focul din el ardea neconitenit, iar voința îi era de fier. Dintre toți oamenii de la miazânoapte, el știa mai tot ceea ce hotărau noldorii între ei. Fratele său, Huor, era înalt, cel mai înalt dintre toți edainii, doar propriul fiu, Tuor, îl întrecea, și foarte iute de picior; dar, dacă se luau la întrecere și alergarea se dovedea lungă și grea, tot Húrin ajungea primul, pentru că el alerga

la fel de repede la început ca și la sfârșit. Tare se mai iubeau frații și arareori s-au despărțit la anii tinereții!

Húrin s-a înșurat cu Morwen, fiica lui Baragund, fiul lui Bregolas din Casa lui Bëor; astfel, Morwen era rubedenie apropiată a lui Beren Ciungul. Avea părul negru, era înaltă și cu o strălucire în ochi și o frumusețe pe chip pentru care oamenii o porecliseră Eledhwén, frumoasa-elfă; dar la fire era aspră și mândră. Necazurile ce loviseră Casa lui Bëor îi întristau inima; căci ea venise în Dorlómin ca surghiunită din Dorthonion, după înfrângerea din bătălia Bragollach.

Túrin era numele celui mai mare copil al lui Húrin și Morwen; se născuse în anul în care Beren venise în Doriath și o găsise pe Lúthien Tinúviel, fiica lui Thingol. Morwen i-a mai născut și o fată lui Húrin, pe nume Urwen; dar toți cei care au cunoscut-o pe fata lor în scurta ei viață au numit-o Lalaith, care înseamnă Râset.

Huor s-a înșurat cu Rían, verișoara lui Morwen; ea era fiica lui Belegund, fiul lui Bregolas. Nemiloasă a fost soarta cu ea, lăsând să fie adusă pe lume în asemenea vremuri, căci ea avea suflet blând și nu-i plăcea nici vânătoarea, nici războiul. Ea iubea copacii și florile sălbaticice și-i plăcea să cânte și să născocească noi cântece. Doar două luni a fost soția lui Huor, înainte ca el să i se alăture fratelui său în bătălia Nirnaeth Arnoediad, și de atunci nici că l-a mai văzut.

Dar acum povestea se întoarce la Húrin și Huor, în zilele tinereții lor. Se spune că, o vreme, fiile lui Galdor au locuit în Brethil, ca fii de suflet ai lui Haldir, unchiul lor, după cum era datina oamenilor de la miazănoapte în acele timpuri. Deseori se duceau la bătălie cu Oamenii din Brethil împotriva orcilor, care acum făceau prădăciuni la hotarele de la miazănoapte ale țării lor; căci Húrin, cu toate că avea numai șaptesprezece ani, era vânjos, iar Huor, mai mic ca vârstă decât frate-său, crescuse înalt asemenea celor mai mulți bărbați ai aceluia neam.

Într-o zi din zile, Húrin și Huor s-au alăturat unei companii de iscoade, numai că au fost atacați pe neașteptate de orci și risipiti, iar frații au fost urmăriți până la vadul Brithiach. Ar fi fost luati prizonieri sau chiar răpuși acolo, de n-ar fi fost puterea lui Ulmo, care încă mai stăruia în apele Sirionului; din cît se povestește, din râu s-a înălțat o ceată ce i-a învăluit, ascunzându-i de ochii dușmanilor, și aşa au izbutit ei să scape, trecând vadul Brithiach și ajungând în Dimbar. Au pribegit ei și multe au îndurat printre dealurile de sub pereții prăpăstioși ai munților Crissaegrim, până când meleagul acela înșelător i-a zăpăcit de tot, de n-au mai știut pe unde să înainteze sau cum să se întoarcă. Dar i-a zărit Thorondor și i-a trimis în ajutorul lor pe doi dintre vulturii săi; i-au purtat vulturii în înaltul cerului, apoi dincolo de Munții Încercuitori, până în tainica vale Tumladen și-n orașul ascuns Gondolin, pe care nici unui om nu-i fusese dat până atunci să-l vadă.

Aflând din ce neam se trăgeau, Regele Turgon i-a primit cu brațele deschise; căci Hador era prieten al elfilor, iar, pe lângă asta, Ulmo însuși îl sfătuise pe Turgon să se poarte blând cu fiile din Casa acestuia, care aveau să-l ajute la ceas de nevoie. Astfel, Húrin și Huor au stat mai bine de un an ca oaspeți în casa regelui; se spune că, în această vreme, Húrin, a cărui minte era iute și iscoditoare, a învățat multe de la elfi și a deslușit câte ceva din sfaturile și gândurile regelui. Turgon i-a îndrăgit nespus pe fiile lui Galdor și stătea mult la sfat cu ei; chiar vroia să-i țină în Gondolin doar pentru că-i îndrăgea atât, și nu din pricina pravilei sale ce statornicea ca nici unui străin, fie acesta elf sau om, care nimerea în regatul tainic și vedea orașul să nu-i mai fie îngăduit să plece de acolo, decât atunci când regele va ridica opriștea și poporul ascuns va putea ieși în lume.

Dar Húrin și Huor doreau să se întoarcă la neamul lor și să fie alături de acesta în războaiele și durerile pe care le îndura. Astfel că Húrin i-a spus lui Turgon:

Măria Ta, noi suntem bieți oameni muritori, nu ne asemănăm cu eldarii. Or putea ei aștepta ani lungi până să se războiască, în cine știe ce loc îndepărtat, cu vrăjmașii lor; dar pentru noi timpul e scurt, nădejdile și puterile noastre se împuținează. Drumul spre Gondolin nu l-am găsit noi, nici măcar nu știm unde se află orașul, ci am fost aduși – și tare ne-am temut și mult ne-am minunat – pe înaltele căi ale văzduhului. Și mulțumim cerului că ochii ne-au fost acoperiți ca de un văl.

I-a ascultat Turgon rugă și i-a răspuns, zicându-i:

– Pe calea pe care ați venit, îngăduit vă este să și plecați, dacă Thorondor se învoiește. Mă cuprind jalea că ne despărțim; dar, în scurt timp, după socoteala eldarilor, iarăși ne vom întâlni.

Iată însă că Maeglin, nepotul după soră al regelui, care avea puteri mari în Gondolin, nu s-a întristat defel de plecarea lor, cu toate că, neiubind seminția oamenilor, nu-i plăcea că regele le făcea această favoare; aşa că i-a spus lui Húrin:

– Bunăvoița regelui e mai mare decât îți poți tu închipui, iar unii s-ar putea mira de ce porunca lui atât de aspră se îmblânzește pentru două văstare ticăloase ale seminției oamenilor. Am fi mai feriți de primejdii dacă ei n-ar avea altceva de ales decât să rămână aici, ca servitori ai noștri, până la sfârșitul zilelor lor.

– Cu adevărat, mare este bunăvoița regelui, a răspuns Húrin. Dar, dacă nu e de ajuns cuvântul nostru, iată, facem legământ și în fața ta.

Și frații au jurat să nu dezvăluie vreodată ceea ce aflaseră de la Turgon și să păstreze taina asupra celor văzute în regatul său. Și-au luat apoi rămas-bun, iar vulturii au venit și i-au luat pe aripile lor, ducându-i de acolo pe timp de noapte și așezându-i pe pământ în Dor-lómin, înainte de ivirea zorilor. S-a bucurat obștea să-i vadă iarăși acasă, căci auziseră de la solii din Brethil cum că li s-ar fi pierdut urma; dar frații n-au spus nimănuia, nici măcar tatălui lor, unde

fuseseră, doar că îi salvaseră din sălbăticie vulturii aceia care-i adusaseră acasă.

– Să înțeleg, prin urmare, că ați trăit un an întreg în sălbăticie? i-a întrebat, nedumerit, Galdor. Ori poate v-a adăpostit vulturii în cuibarele lor? Mă uit la voi și văd că de mâncat ați mâncat, cu veșminte frumoase v-ați pricopisit și v-ați întors ca niște prinți, nicidecum ca oameni fără căpătai ce bat codrii.

– Mulțumește-te că am venit, tată, i-a spus Húrin. Căci numai sub legământul tăcerii ni s-a îngăduit astă lucru. Iar legământul odată făcut e bun făcut.

Galdor nu i-a mai iscudit, dar bănuieri avea el, asemenea multora, asupra adevărului nerostit. Căci atât legământul tăcerii, cât și vulturii îi duceau pe oameni cu gândul la Turgon.

Astfel au trecut zilele, iar umbra amenințării lui Morgoth se lungea și mai mult. Dar în anul patru sute șaizeci și nouă de la întoarcerea noldorilor în Pământul de Mijloc, elfii și oamenii parcă au prins să aibă din nou o brumă de speranță. Auziseră și ei de faptele lui Beren și ale lui Lúthien și de rușinea ce-o pătișe Morgoth chiar pe tronul din Angband, iar unii spuneau că Beren și Lúthien încă mai trăiau sau se întorseră dintre Morți. În acel an aproape că luaseră sfârșit marile sfaturi de la curtea lui Maedhros și, mulțumită reînnoitei puteri a eldarilor și edainilor, înaintarea lui Morgoth fusese oprită, iar orcii alungați din Beleriand. Apoi unii au început să vorbească despre victoriile ce aveau să vină și despre răsturnarea sorții în bătălia Bragollach, căci Maedhros avea să se afle în fruntea armilor unite și cu toții îl vor alunga pe Morgoth sub pământ și vor pecetlui Portile Angbandului.

Dar înțelepții încă nu-și găsiseră liniștea, temându-se că Maedhros își arătase prea curând puterea sporită, și astfel îi dădea timp lui Morgoth să-și pregătească atacul împotriva lui.

– În Angband se va pune la cale o nouă ticăloșie, ce va întrece închipuirea elfilor și a oamenilor, spuneau ei.

În toamna aceluia an, parcă pentru a le întări spusele, un vânt rău s-a iscat la miazănoapte, suflând pe sub văzduhurile plumbuite. Răsuflarea Rea, aşa a fost numit, pentru că aducea cu sine miasme puturoase; și mulți au fost loviți de bolesnițe și au murit în toamna aceluia an în ținuturile de la miazănoapte, ce se încinau că pusticiunea Anfauglith, mai cu seamă copiii ori flăcăii și fetișanele din casele oamenilor.

În acel an, Túrin, fiul lui Húrin, avea cinci ani, iar Urwen, sora lui, împlinise trei la începutul primăverii. Părul ei era asemenea crinilor galbeni în iarbă, aşa părea când copila alerga pe câmpuri, iar râsul ei amintea de susurul veselului pârâiaș ce cobora dintre dealuri și trecea pe lângă zidurile casei părintești. Nen Lalaith se numea acest pârâiaș și, după numele său, toți cei ai casei au numit-o pe copilă Lalaith, iar inimile lor se bucurau să-o aibă în preajmă.

Túrin însă nu era tot atât de îndragit ca și ea. Avea părul negru al mamei sale și chiar și la fire dădea semne că-i va semăna; căci nu era un copil vesel, nici vorbăreț, cu toate că învățase să vorbească de la o vîrstă fragedă și întotdeauna arătase mai mare decât anii pe care-i avea. Cu greu uita vreo nedreptate ori batjocură, doar în el mocnea și focul din tatăl său, drept care nu arareori izbucnea nestăpânit. Mila îl cuprindea la fel de repede, iar durerile și amărăciunile lumii îi aduceau lacrimi în ochi; până și în asta semăna cu tatăl său, Morwen fiind mai curând aspră cu sine și cu alții. Își iubea mama, căci vorba ei era întotdeauna sinceră și simplă; pe tătâne-său îl vedea când și când, Húrin fiind adeseori dus de-acasă, cu armia lui Fingon, ce păzea hotarele răsăritene ale ținutului Hithlum, iar când venea acasă, zisa lui repezită, cu vorbe ciudate, snoave și înțelesuri doar pe jumătate rostite, îl umplea de uimire pe Túrin și-l făcea să se simtă stingherit. La acea vreme, toată căldura pe care o simtea în inimă se răsfrângea asupra surorii lui, Lalaith; dar arar se juca împreună cu ea, mai mult îi plăcea să stea și să o păzească nevăzut, să o urmărească atunci când hoinărea

pe pajiștea verde, printre copaci, când cântă cântecele făcute de copiii edainilor în vremuri de demult, pe când graiul elfilor încă era nou pe buzele lor.

— Frumoasă ca o copilă de elf este Lalaith, îi spunea Húrin lui Morwen, dar, vai!, prea curând se va trece. Și poate, din astă pricină, cu atât e mai frumoasă ori poate mai dragă.

Iar Túrin, auzind aceste vorbe, a stat să cumpănească la ele, dar nu le-a priceput tâlcul. Căci nu văzuse niciodată o odraslă elfă. Eldari nu viețuiau pe pământurile lui tătâne-său la acea vreme, iar de văzut îi văzuse doar o dată, când Regele Fingon și mulți dintre seniorii săi străbătuseră călare ținutul Dor-lómin și trecuseră podul peste Nen Lalaith, sclipind în veșmintele lor argintii și albe.

Dar, mai înainte să se încheie anul, tâlcul vorbelor rostite de tatăl său s-a adeverit; căci Răsuflarea Rea s-a abătut asupra Dor-lóminului și Túrin a căzut la pat, zăcând multă vreme pradă fierbințelii și viselor negre. Și când s-a întremat – aşa îi fusese lui scris, iar viața din el se dovedise mai puternică – a întrebat de Lalaith. Atunci dădaca lui i-a spus:

— De Lalaith să nu mai pomenești, fiu al lui Húrin; ci întreab-o pe mama ta despre soarta surorii tale Urwen.

Iar când Morwen a venit la el, Túrin i-a spus:

— Nu mai sunt bolnav și tare-aș vrea s-o văd pe Urwen; dar de ce nu mi se mai îngăduie să pomeneșc de Lalaith?

— Pentru că Urwen a murit și râsetul a pierit din această casă, a răspuns ea. Tu însă trăiești, fiu al lui Morwen; și la fel trăiește și dușmanul care ne-a lovit astfel.

N-a încercat să-l aline mai mult decât se alina pe sine; ea și-a ascuns durerea în tacere, cu inima înghețată. Dar Húrin a jelit fără să se ferească și și-a luat harfa, cu gând să pună pe strune un cântec de jale. N-a putut însă, și atunci și-a spart harfa și, ieșind din casă, și-a înălțat brațele spre miazănoapte și a strigat:

Ruinătorule al Pământului de Mijloc, ne-om întâlni noi odată față-n față și-o să te schilodesc aşa cum te-a schilodit seniorul meu Fingolfin!

Túrin a plâns amar singur în noapte, iar față de Morwen n-a mai rostit nicicând numele surorii sale. Unui singur prieten și-a deschis el sufletul în acea vreme, numai lui i-a vorbit de tristețea lui și de pustiul din casă. Sador se numea prietenul acesta, un servitor al lui Húrin; era șchiop de-un picior și mic la stat. Fusese pădurar, dar ceasul rău ori poate vreo stângăcie în mânuirea toporului să fi fost pricina pentru care și-a retezat laba dreaptă, iar piciorul schilodit s-a zgârcit și mai mult. Túrin îl poreclise Labadal, ceea ce înseamnă Hopalabă, dar lui Sador îi plăcea porecla asta, căci îi fusese dată din milă, nu a batjocură. Sador muncea la acareturi, meșterea ori dregea măruntișuri trebuincioase în gospodărie, prin ceându-se el cât de cât la tâmplărie. Túrin îi aducea ba una, ba alta, ca să-i cruce piciorul, iar uneori șterpelea câte o unealtă ori vreo bucată de lemn uitată cine știe pe unde, gândind că prietenul său o avea nevoie de ele. Sador zâmbea, dar îl ruga să ducă darurile înapoi de unde le luase.

– Dăruiește tot ce vrei, dar dăruiește numai ce-i al tău, îi spunea el.

Răsplătea cum putea bunătatea copilului, îi cioplea în lemn figuri de oameni și sălbăticini; dar cel mai mult îi plăcea lui Túrin să-l asculte pe Sador povestind – era Tânăr când se dăduse bătălia Bragollach, iar acum își amintea cu drag de scurtul răstimp al bărbătiei sale dinainte de a rămâne olog.

– Aia a fost o bătălie măreață, aşa se zice, fiu al lui Húrin. Mi s-a spus să-mi părăsesc îndeletnicirile obișnuite și să mă duc în pădure, unde era nevoie de noi în acel an; n-am luptat în bătălia Bragollach și, de-aș fi făcut-o, măcar m-aș fi ales cu beteșugul ăsta cu mai multă onoare. Dar noi am ajuns prea târziu, nu ne-a mai rămas altceva de făcut decât să aducem înapoi nășalia seniorului

ăl bătrân, Hador, care-a căzut apărându-l pe regele Fingolfin. După aia m-am dus ca soldat, în Eithel Sirion, marea fortăreață a regilor elfi, și am stat acolo mulți ani; aşa-mi pare acum, iar anii întunecați surși de atunci nu-s prin nimic însemnați. Mă aflam în Eithel Sirion când ne-a atacat Regele Negru, dar Galdor, tătânele lui tătâne-tău, era căpitan acolo, ținea locul regelui. În atacul acela a fost răpus; și l-am văzut pe tătâne-tău luându-i locul în fruntea obștii și a oștirii, cu toate că abia împlinise vîrsta bărbătiei. Mocnea în el un foc ce înfierează până și sabia din mâna lui, aşa se zicea. Pe el l-am urmat și i-am împins pe orci în pustie și din acea zi spurcăciunile nici că s-au mai apropiat de ziduri. Dar, vai!, cum mi s-a stins dragostea de bătălie, atâta sânge vărsat și atâtea răni am văzut de să-mi ajungă pentru o viață întreagă; mi s-a îngăduit să mă întorc în codrul după care tânjeam. Si acolo m-am ales cu beteșugul; aşa păxește omul care fugă de frica sa, se pomenește că a luat-o doar pe-o scurtătură, ca să dea nas în nas tot cu ea.

Așa-i vorbea Sador lui Túrin, iar Túrin, care se făcea tot mai mare, a început să-i pună întrebări la care lui Sador îi venea tot mai greu să răspundă, gândind că s-ar fi cuvenit ca rubedeniile băiatului să se îngrijjească de învățătura lui. Într-o bună zi, Túrin i-a spus:

– Oare chiar a fost Lalaith ca o copilă de elf, aşa cum a zis tatăl meu? Si ce-a vrut să spună când a zis că prea curând se va trece?

– Ca o copilă de elf, cu adevarat aşa arăta, căci în fragedă pruncie copiii oamenilor și ai elfilor par să se înrudească îndeaproape. Numa' că ai oamenilor cresc mai repede, iar tinerețea le trece prea curând; aşa ne e nouă scris.

– Cum adică ne e scris?

– Cât despre ce le e scris oamenilor, întrebă pe cineva mai înțelept decât Labadal. Vedem însă cu toții că ne sleim iute și murim, iar unii au nenorocul să se stingă înainte de vreme. Elfii însă nu se sleiesc și nu mor decât dacă sunt vătămați rău de tot. De rănilor și durerile ce-i răpun pe oameni elfii se tămaduiesc adesea